

novičke

marec 2006

Kaj prinaša marčevska številka?	3	BESEDA UREDNICE
Uvod * Razvoj ponudbe samostojnega učenja na Ljudski univerzi Ajdovščina * Zadovoljstvo udeležencev s ponudbo središč za samostojno učenje in njihova ocena učinkov organiziranega samostojnega učenja * Borza znanja v Sloveniji je dopolnila 14 let * Širimo krog za razvoj * Mentor je kot motor skupine - čeprav se ga ne vidi, se sliši njegovo brnenje	4-14	TEMA MESECA
Jože Valentinčič – osemdesetletnik	15-16	OB JUBILEJU
Kaj lahko v družinah naredimo za pismenost svojih otrok?	17-18	DOMAČE NOVIČKE
Povabilo predlagateljem * Razpis priznanj Andragoškega centra Slovenije za izjemne učne in strokovne dosežke v izobraževanju odraslih za leto 2006	19-21	TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2006
Živahne dejavnosti in nova vizija * V novem študijskem letu tudi spletni študij * Družinski krizni center Novo mesto * Zaposlitev invalida tudi v prid delodajalca	22-29	KOTIČEK JE VAŠ
Vabilo na usposabljanje Kako presojati kakovost in izboljšati svoje delo z odraslimi * Vabilo na petkovo izobraževalno srečanje	30-32	PRIPRAVLJAMO
	33	POSVETI/KONFERENCE
	34	NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so strokovno glasilo za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju, ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:

- opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
- opis razvojnih, raziskovalnih in drugih programov in projektov;
- sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
- podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
- sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
- novice v upravljanju in zakonodaji;
- statistične podatke;
- mnenja, stališča in predloge;
- podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
- podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
- prikaze novih knjig, člankov, didaktičnega in drugega gradiva ter novice s knjižnega trga;
- novice iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.

V Novičkah objavljamo kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske prispevke.

Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za poglobitev stikov z našimi partnerji v tujini izdajamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku. Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljnih organizacijah). Novičke pošiljamo brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške izdajanja poravnali iz javnih sredstev, namenjenih izobraževanju odraslih.

Novičke ureja in izdaja ACS.

Odgovorni osebi sta mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja tematskega področja, in Nevenka Kocijancič, urednica.

Oblikovanje: Lina design

Prelom in tisk: Tiskarna Pleško

Naslov uredništva: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana,

telefon: 01 5842 560, faks: 01 5245 881, internet: <http://www.acs.si>, el. naslov: nevenka.kocijancic@acs.si

Novičke lahko preberete tudi na internetu: <http://www.acs.si/novicke/>

ISSN 1408-6484 (slovenska izdaja - tiskane)

ISSN 1581-3770 (slovenska izdaja - online)

Naklada 2.000 izvodov

Izdajo glasila Novičke denarno omogoča Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

BESEDA UREDNICE

Odrasli se najraje učimo po neformalni poti Kaj prinaša marčevska številka?

Pomena vseživljenjskega učenja se iz leta v leto bolj zavedamo, zato se razraščajo tudi različne neformalne oblike učenja. Osrednjo temo namenjamo prav temu, natančneje prikazu dela **središč za samostojno učenje** (tokrat središča, ki deluje pri Ljudski univerzi Ajdovščina) in zadovoljstva udeležencev z njihovo ponudbo v slovenskem prostoru; predstavitvi unikatne Borze znanja, ki v Sloveniji deluje že štirinajsto leto, in **študijskim krožkom** - razmisleku o sistemskem umeščanju le-teh v delovanje Zavoda za gozdove Slovenije in predstavitvi značilnosti mentorjev.

Poseben članek smo namenili nestorju slovenskega izobraževanja odraslih, *mag. Jožetu Valentinčiču*, ki je v začetku marca praznoval visoki jubilej - osemdesetletnico.

Na Andragoškem centru smo se promocije pismenosti lotili nekoliko drugače: v sodelovanju s TV Piko smo pripravili cikel oddaj, ki smo ga naslovili *Z igro do pismenosti*, v katerem želimo poudariti igrivo plat spodbujanja branja v domačem okolju, pri katerem sodelujejo pripadniki vseh generacij.

V letih 1997 - 2005 smo na ACS podelili 113 priznanj Andragoškega centra Slovenije za izjemne učne in promocijske dosežke v izobraževanju odraslih v Sloveniji. Letos bomo tej zakladnici navdihujočih življenjskih zgodb (<http://tvu.acs.si/priznanja/>) dodali nove. V ta namen **razpisujemo zbiranje predlogov**, ki bo teklo od 30. marca do 30. aprila 2006. Gotovo vas obkrožajo zanimivi ljudje - znanci, prijatelji, bližnji. Morda je med njimi kdo, ki vas je navdušil s svojim notranjim bogastvom, pridobljenim z odprtostjo, radovednostjo in ukaželjnostjo.

V že znanih rubrikah poročamo o živahnem dogajanju članov Izvršilnega odbora Andragoškega društva Slovenije; pišemo o spletnem študiju Višje strokovne šole B2; predstavljamo Družinski krizni center Novo mesto; vabimo na zanimiva izobraževalna dogodka ter vas seznanjamo s konferencami v tujini.

Prijetno branje vam želim,

Nevenka Kocijančič (nevenka.kocijancic@acs.si), ACS

TEMA MESECA

Oblike neformalnega učenja pri nas

Uvod

Razlika med formalnim in neformalnim učenjem je predstavljava, redkeje pa ločujemo neformalno učenje od priložnostnega: 'neformalci' so organizirani, učijo se hoté, sicer sproščeno in prilagojeno lastnim potrebam, a načrtno. Cilji neformalnega učenja ostajajo isti kot nekoč - spoznati lepoto znanja in njegovega pridobivanja, jo približati tistim, ki je sami ne prepoznajo, in omogočiti učenje tistim, ki zanj preprosto nimajo (dovolj) možnosti. Poti za doseganje tega cilja je seveda veliko, v ozadju vseh pa so zaupanje (in posledično so-delovanje), upoštevanje pestrosti na vseh ravneh ter osebni stik, tudi trud za ustrezno in učinkovito učno ponudbo. Zato so oblike in načini neformalnega učenja v Sloveniji zelo različni, odvisni od ustanov in posameznikov, seveda tudi od povezav s tistimi, ki odločajo o porazdelitvi sredstev - v občini, državi in v tujini.

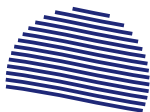
Ekipa tematskega področja *Razvoj možnosti za neformalno izobraževanje* s sodelavci vam je pripravila šopek prispevkov, ki naj sporočijo, da smo na predstavljene neformalne oblike učenja skupaj z vami upravičeno ponosni in da je čas izzivov hkrati čas za utrditev temeljnih načel posameznih projektov. V odmev na izzive vam torej ponujamo skrbno izbrane predstavitve in razmisleke: o razvoju ponudbe samostojnega učenja v okviru ljudske univerze Ajdovščina, o analizi zadovoljstva udeležencev organiziranega samostojnega učenja, o štirinajstih letih izmenjave znanj prek borze znanja, o sistemskem umeščanju študijskih krožkov v delovanje javnega zavoda in o značilnostih mentorjev študijskih krožkov.

Naštete oblike neformalnega učenja spremljamo že več kot desetletje; vse širijo svojo dejavnost. Tako je, na primer, skoraj tretjina delujočih središč za samostojno učenje razširila svojo dejavnost v okviru Centrov vseživljenjskega učenja, odprti sta dve novi borzi znanja, študijski krožki se uveljavljajo v javnih ustanovah. Dosežke, rezultate in učinke dokumentirajo podatki, poročila in objave, katerih skupni imenovalci so stalnost in brezplačnost organizirane učne ponudbe ter njeno načrtno spremljanje. To so pomembne prednosti Slovenije pred večino evropskih držav. Temna plat razmaha udeležbe, ob njej pa dušičnega utemeljevanja pomena našega skupnega dela na različnih obrazcih, je možnost nedopustnih poenostavitve, posledično pa dvom v kakovost izpeljav. Upamo in verjamemo, da vsi, ne le nagrajeni in že uveljavljeni ponudniki neformalnega učenja, ravnate s temeljnimi načeli posameznih projektov spoštljivo in skrbno. Tovrstno jamstvo ni nujno le zaradi 'pravil igre', temveč zaradi

zaveze najprej tistim, ki so projekte omogočili - to je našim predhodnikom in sedanjim sodelavcem ter udeležencem - ter takoj nato plačnikom javnih sredstev, ki omogočajo začetek, razvoj ter, upamo, tudi prihodnost našega dela.

Kaj pričakujemo v letu 2006? **Študijskim krožkom** želimo olajšati dokumentiranje in jih med seboj bolje povezati, zato snujemo elektronsko spremljanje dokumentacije. V branje ponujamo knjižico *Študijski krožki, od zamisli do sadov v prvem desetletju*, ki smo jo predstavili v januarski številki *Novičk* (naročila sprejemamo po e-pošti: info@acs.si ali po telefonu: 01 5842 579). **Središčem za samostojno učenje** bomo ponudili usposabljanja, dobila bodo promocijsko zloženko, pripravljamo navodila za uporabo računalniške aplikacije ter promocijski dogodek ob 10. obletnici delovanja središč. **Borza znanja** pa vam še dalje (tudi na novih lokacijah) omogoča stik s ponudniki znanj in spretnosti, ki jih vi ali vaši bližnji morda še iščete (telefonska številka koordinacijske enote je 01 2307 388).

Mag. Nevenka Bogataj (nevenka.bogataj@acs.si), ACS

Oblike neformalnega učenja pri nas

Razvoj ponudbe samostojnega učenja na Ljudski univerzi Ajdovščina

Središče za samostojno učenje pod okriljem Ljudske univerze Ajdovščina deluje že od šolskega leta 1998/1999. To je sodobno opremljen učni prostor, kjer lahko udeleženci individualno in samostojno s pomočjo sodobne učne tehnologije ali pa na tradicionalen način znanje pridobivajo in dopolnjujejo. Mentor pomaga in usmerja udeležence pri izbiri učnega gradiva in pri učenju. Središče za samostojno učenje deluje v dveh prostorih: v manjšem prostoru imamo dve računalniški učni mesti, namenjeni predvsem samostojnemu učenju tujih jezikov; za samostojno učenje je v določenih urah na voljo tudi računalniška učilnica z 12 računalniki, ki so multimedijsko opremljeni, povezani v mrežo in imajo dostop do interneta. V letošnjem letu smo v Hiši mladih v Ajdovščini pripravili še eno učno mesto za samostojno učenje, v septembru pa predvidevamo (v okviru projekta Center vseživljenjskega učenja VITA¹) širitev točk za samostojno učenje še na Obrtno zbornico Ajdovščina in Lavričevo knjižnico Ajdovščina, Center za razvoj podeželja TRG v Vipavi, v Idrijo in na Posoški razvojni center v Tolminu.

¹ Gre za regijski center vseživljenjskega učenja za Vipavo, Idrijo, Tolmin in Ajdovščino.

Česa vse se lahko v središču učimo?

Poleg tradicionalnih učnih gradiv (učbenikov, slovarjev, priročnikov) so v središču na voljo sodobna gradiva za samostojno učenje s pomočjo računalnika. Ponujamo interaktivne programe za učenje tujih jezikov - angleščine, italijanščine, nemščine, francoščine, španščine in prav na možnost učenja angleščine se naši udeleženci najboljše odzivajo. V zadnjem letu že prevladuje doslej naraščajoče zanimanje za učenje računalništva in iskanje po internetu. V središču so na voljo tudi različni programi za učenje računalništva, strojepisja, zemljepisa in tudi drugih manj pogostih vsebin. Ponudba programov za samostojno učenje se vse bolj širi, saj se na trgu pojavljajo vedno novi programi. Kvalitetna gradiva so ključna za razvoj organiziranega samostojnega učenja, saj poleg ustreznih materialnih in kadrovskih pogojev omogočajo tesnejšo povezanost med formalnim in neformalnim izobraževanjem. Projekt Center vseživljenjskega učenja VITA bo omogočil vzpostavitev spletnega portala, ki bo spodbudil razvoj novih e-gradiv za samostojno učenje.

Učenje v središču je prilagojeno učnim potrebam in zahtevam širokega kroga ljudi, saj si udeleženci sami določajo čas, vsebine, načine in tempo učenja. Pri tem se jim poskušamo čim bolj približati tudi mi z urnikom odprtosti središča, da je dostopno res vsem, ki se želijo učiti. Vsako leto beležimo obisk središča in samo lani se je v našem središču 233 udeležencev skupaj učilo skoraj 4.000 ur.

Možnost organiziranega samostojnega učenja na Ljudski univerzi Ajdovščina bogati in dopolnjuje našo drugo izobraževalno ponudbo. Bolj pogosti obiskovalci središča za samostojno učenje so namreč udeleženci različnih daljših oblik izobraževanja. Z organiziranim samostojnim učenjem oziroma z navajanjem na samostojnost in odgovornost tako resnično pomembno dopolnijo formalno izobraževanje. To je potrdila tudi raziskava *Razvoj novih programov za samostojno učenje*, ki jo je pripravila Zveza ljudskih univerz Slovenije v letu 2004/2005. Več kot 70 % udeležencev središč je vključenih tudi v formalne programe izobraževanja.

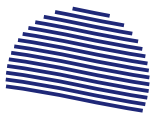
Središča za samostojno učenje v Sloveniji smo povezana v Mrežo središč (trenutno 34); sodelujemo prek spletnega portala, imamo svoj znak - sovico, forum in skupno aplikacijo za vodenje vseh potrebnih evidenc oziroma za spremljanje delovanja. Tako razvejena mreža središč za samostojno učenje je rezultat projekta Andragoškega centra Slovenije *Razvoj organiziranega samostojnega učenja* in seveda ustrezne podpore Ministrstva za šolstvo in šport.

Za uspešno delovanje središč za samostojno učenje je zagotovo pomembna tudi dobra koordinacija mreže središč samostojnega učenja. Spodbuja nas k različnim dejavnostim, skrbi za izobraževanje delavcev v središčih, za enotno in prepoznavno predstavljanje ter promocijo mreže in organiziranega samostojnega učenja nasploh (npr. skupne

priredivitve v Tednu vseživljenjskega učenja), ne nazadnje tudi za strokovno podporo in spopolnjevanje. Tako smo si v lanskem letu v okviru projekta *Leonardo da Vinci: Mobilnost* skupaj ogledali pristope k samostojnemu učenju v Veliki Britaniji.

Samostojno učenje, najstarejša oblika učenja s sodobnimi organiziranimi pristopi, je postalo resnično še bolj aktualno. Z zagotavljanjem dobrih učnih pogojev za samostojno učenje omogočamo dostop do znanja kar najširši javnosti ter v praksi uresničujemo idejo vseživljenjskega učenja na lokalni ravni.

Boža Bolčina (boza.bolcina@siol.net), Ljudska univerza Ajdovščina

Oblike neformalnega učenja pri nas

Zadovoljstvo udeležencev s ponudbo središč za samostojno učenje in njihova ocena učinkov organiziranega samostojnega učenja

S prenovo obrazcev za spremljanje dejavnosti središč za samostojno učenje¹ v letu 2004 smo med drugim uvedli tudi poseben vprašalnik za vmesno spremljanje zadovoljstva udeležencev središč. Udeleženec² ob svojem desetem obisku središča, ko je to obliko neformalnega izobraževanja že dodobra spoznal, anonimno odgovarja na vprašanja o zadovoljstvu z delom zaposlenih, gradivom, učnimi pripomočki in učnim okoljem, vprašanja o trenutni in načrtovani vključenosti v organizirane oblike izobraževanja ter na vprašanje o tem, kaj je pridobil z učenjem v središču za samostojno učenje³.

V prispevku želimo predstaviti rezultate doslej zbranih anket⁴ za spremljanje zadovoljstva udeležencev organiziranega samostojnega učenja. **Struktura anketiranih udeležencev** je naslednja:

¹ Gre predvsem za spremljanje podatkov o udeležencih in njihovem učenju v središčih za samostojno učenje.

² Tako imenovani stalni udeleženec.

³ Pri tem vprašanju gre za subjektivno presojo posameznika o učinkih organiziranega samostojnega učenja.

⁴ Izpolnjene pisne vprašalnike udeleženci oddajo na posebej predvideno mesto v središču, da je zagotovljena anonimnost. Delavci v središču, ki so zadolženi za spremljanje podatkov, izpolnjene vprašalnike vnesejo v računalniško aplikacijo. Do 15. februarja 2006 je bilo v bazo vnesenih 877 vprašalnikov o vmesnem spremljanju zadovoljstva udeležencev središč za samostojno učenje. Udeleženci so bili anketirani v obdobju med 1. septembrom 2004 in 15. februarjem 2006.

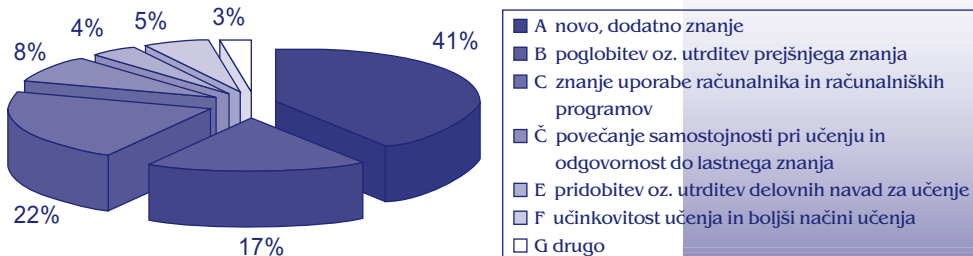
- na vprašalnik je odgovorilo skupaj 877 udeležencev, od tega 41 % moških in 59 % žensk;
- med anketiranimi je bilo največ tistih med 16 in 26 letom (39 %) ter med 27 in 39 letom (30 %),
- največ anketiranih ima štiri- ali petletno poklicno, strokovno ali splošno izobrazbo (30 %), 20 % jih ima končano osnovno šolo, sledijo jim osebe z dve- ali triletno poklicno izobrazbo in z manj kot 8 leti osnovne šole (skupaj 27 %);
- anketiranih je bilo največ brezposelnih oseb (34 %), tesno jim sledijo zaposleni (27 %), dijakov, učencev in študentov je skupaj odgovarjalo 30 %.

Povprečne ocene zadovoljstva (lestvica od 1 do 7, pri čemer ocena 1 predstavlja popolno nezadovoljstvo, 7 pa popolno zadovoljstvo):

- zadovoljstvo anketiranih udeležencev z delom zaposlenih: 6,38 (najvišjo oceno 7 je skupaj izbralo 58 % anketiranih - 61 % vseh žensk in 54 % vseh moških) ;
- zadovoljstvo anketiranih udeležencev z gradivom: 5,86;
- zadovoljstvo anketiranih udeležencev s pripomočki: 5,77;
- zadovoljstvo anketiranih udeležencev z učnim okoljem: 5,90.

Podatki torej kažejo, da udeleženci daleč najbolje ocenjujejo delo strokovnih sodelavcev, ki jih informirajo o možnostih učenja, jim svetujejo in pomagajo pri učenju v središčih. Njihova vloga je pomembna tako z vidika diagnosticiranja in formuliranja učnih potreb, s katerimi udeleženec prihaja v središče, kot tudi z vidika svetovanja za izbiro ustreznih učnih gradiv, virov in pripomočkov, svetovanja za izbiro primernih učnih strategij kot tudi z vidika pomoči pri spremljanju napredovanja v znanju. Tudi povprečne ocene zadovoljstva z gradivom, učnimi pripomočki in okoljem so visoke, čeprav nižje od ocene zadovoljstva z delom zaposlenih. Razloge bi morda veljalo iskati v raznovrstnosti in kvaliteti obstoječe ponudbe, kajti znano je, da na tržišču najdemo številne multimedijske programe za učenje različnih vsebin (predvsem tujih jezikov in računalništva), ki pa nimajo vseh lastnosti gradiva za samostojno učenje; poleg tega so dobri programi za samostojno učenje pogosto na voljo v tujem jeziku.

Kaj od navedenega menite, da ste si pridobili z učenjem v SSU?

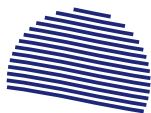

Pri **ugotavljanju učinkov organiziranega samostojnega učenja** je analiza podatkov pokazala, da skoraj polovica (41 %) anketiranih udeležencev meni, da so si v središčih pridobili novo, dodatno znanje. Dobra petina (22 %) jih ocenjuje, da so si pridobili znanja o uporabi računalnika in računalniških programov⁵, slaba petina (17 %) pa jih meni, da so poglobili oziroma utrdili prejšnje znanje. 8 % anketiranih meni, da so si z učenjem v središču povečali samostojnost pri učenju in odgovornost do lastnega znanja.

Z učinki organiziranega samostojnega učenja, kot jih prepoznava udeleženci središč, lahko torej potrdimo pomembnost zagotavljanja možnosti samostojnega učenja na organiziran način, pa naj bodo **usmerjeni⁶ v cilj** (izobraževanje kot sredstvo za doseg jasno zastavljenih ciljev), **v dejavnost** (udeležba v izobraževalnih dejavnostih zaradi učenja in okoliščin, v katerih potekajo) ali **v učenje samo** (učenje zaradi znanja samega). Učenja ne moremo omejiti le na pasivno usvajanje delčkov znanja, zato je pomembna predvsem udeležba v izobraževanju, tudi če je neformalno. Učenje v središčih za samostojno učenje udeležencem omogoča učenje na samostojen, pogosto interaktiven način, in ne predstavlja le reprodukcije znanja, temveč pogosto obnavljanje znanja, hkrati pa spodbuja avtonomijo posameznika, sposobnost za samo-usmerjanje v učnem procesu, omogoča nadzor nad učenjem ter prilaganje učnega procesa lastnim potrebam, željam in zmožnostim.

Jasmina Orešnik (jasmina.oresnik@acs.si), ACS

Oblike neformalnega učenja pri nas **Borza znanja v Sloveniji je dopolnila 14 let**

Borza znanja - ime, projekt, dejavnost, ki pomaga pri učenju? Vse to in še več. V jeseni 1992 je na Andragoškem centru začela delovati eksperimentalna Borza znanja. V tem obdobju so rezultati ankete blizu 400 uporabnikov pokazali, da Slovenci sprejemamo nove načine in pristope k učenju, da si jih želimo, še posebej, če ti upoštevajo individualni pristop, neformalnost, pa tudi brezplačnost. Koncept temelji na predpostavki, da vsakdo lahko uči vsakogar in da za posredovanje znanja ni pomembno, ali imamo formalno pridobljeno izobrazbo, temveč je pomembna volja do posredovanja in želja po sprejemanju novega.

⁵ Znanje uporabe računalnika in poznavanje osnov operacijskih sistemov sta predpogoja za učenje različnih vsebin s pomočjo osebnih računalnikov in multimedijskih programov za samostojno učenje.

⁶ Po Houle, 1961 (The Inquiring Mind. A study of the adult who continues to learn); str. 15 - 16..

Upravičeno lahko trdimo, da je Borza znanja v praksi dokazala več dragocenih vlog; prav gotovo so njene prednosti v tem, da ljudem zagotavlja osebni stik in individualni pristop ter z zbiranjem povratnih informacij o poteku učenja in izmenjave znanja med ljudmi zagotavlja spremljanje poteka učenja v neformalnih srečevanjih ljudi. Prav slednje so ljudje v zadnjih letih še posebej pohvalili; kot odliko Borze znanja pa navajajo tudi brezplačnost posredovanja informacij in povezovanja ljudi, še posebej zato, ker gre za tako pomembno dejavnost, kot je posredovanje znanja.

Družina sedmih borz se prav zdaj povečuje na devet regionalnih in lokalnih 'posredovalnic' znanja. Ljudska univerza Ptuj je pričela s ponudbo 1. decembra lani, Ljudska univerza Celje pa 15. marca letos; obe sta sami našli sredstva za delovanje.

Po zadnjih podatkih je v Borzo znanja vključenih več kot 11.000 radovednih Slovencev in Slovencev, neredko pa se vključujejo tudi tujci, ki začasno ali stalno živijo pri nas. Rast števila v zadnjih petih letih niha med 1.000 in 1.100 novo vključenih letno (v ta podatek niso všteti stalni člani Borze znanja). V sodelovanju s sodelavci Knjižnice Otona Župančiča, ki skrbijo za koordinacijo dela vseh Borz znanja v Sloveniji, smo v zadnjih dveh letih načrtovali nove strategije približevanja potrebam ljudi in nove načine promocije. V prihodnje tako pričakujemo nadaljnjo rast članstva.

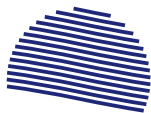
Ponudba in povpraševanje v Borzi znanja sta lahko dobri izhodišči za povezovanje z drugimi oblikami izobraževanja in učenja ter nadgradnjo ponudbe. Po zadnjih podatkih se ljudje najbolj pogosto zanimajo za: jezike, računalništvo, naravoslovne vede, ročna dela in likovno umetnost. Ponudba je podobna, a prevladuje znanje jezikov, ki mu sledijo ročna dela, znanja računalništva, likovne umetnosti ter ideje za turistično ponudbo.

Borza znanja je unikatni model 'posredovalnice' znanja in zato tudi priložnost, da koncept razširimo preko državnih meja. V zadnjih letih smo se posvetili analizi desetletnega delovanja; organizirali smo razvojno delavnico in uporabili metodo SWOT analize; razvili in izpeljali smo nov program izobraževanja za sodelavce Borze znanja; v pripravah je dokument o strategiji in viziji nadaljnjega dela Borze znanja.

In kakšni so načrti za naprej? Na novo smo premislili promocijske pristope, ohranjali bomo osebni stik s člani ter Borzo znanja povezovali z drugimi možnostmi vseživljenjskega učenja doma, hkrati pa poiskali tudi poti za mednarodno sodelovanje in uveljavljanje.

Ob izidu tematskih Novičk se zahvaljujemo vsem, ki so kakorkoli poskrbeli, da ima Borza znanja danes prepoznavno ime in štirinajstletno zgodovino.

EMA PERME (info@permeum.net), zunanja sodelavka ACS

Oblike neformalnega učenja pri nas

Širimo krog za razvoj

Zavod za gozdove Slovenije (v nadaljevanju ZGS), ki od leta 1994 deluje kot javni zavod, zaposluje 730 ljudi. Na podlagi Zakona o gozdovih (Ur. l. RS, št. 30/1993) usmerja gospodarjenje z gozdovi in rabo vseh gozdov v Sloveniji ne glede na to, v čigavi lasti so, njegovo poslanstvo pa je povzeto v geslu *Skrbno z gozdom v dobro narave in ljudi*. Usmerjanje gospodarjenja in rabe gozdov izvaja na podlagi gozdno gospodarskih načrtov, z izobraževanjem lastnikov gozdov in osveščanjem javnosti o pomenu gozdov.

Med oblikami izobraževanja so tudi študijski krožki. *Mag. Nevenka Bogataj* nas je leta 1999 s posebno pozornostjo in razumevanjem gozdarske stroke, povabila na temeljno usposabljanje za mentorje študijskih krožkov. Usposobili smo sedemnajst mentorjev, med katerimi jih je doslej krožke vodilo dvanajst. Prvi krožki so zaživelih že leta 2000 – skupno smo jih doslej izpeljali devetnajst, najpogosteje so se ukvarjali s turizmom v gozdnem prostoru in z elementi kulturne in naravne dediščine. Do leta 2004 teme krožkov niso bile vedno neposredno povezane z gozdarstvom, zadnje čase pa narašča število ožje strokovnih tem. Mentorji so torej upoštevali načelo svobodne izbire in omogočili udeležencem samostojnost pri izboru vsebine študijskega krožka, pri čemer pri vodjih območnih enot ZGS ni bilo vedno lahko doseči razumevanja, če se krožki niso neposredno ukvarjali z gozdarskimi strokovnimi vsebinami.

Razumevanje vodstva za tak način dela oziroma tovrstno izobraževanja kadra je bilo in je za razvoj študijskih krožkov v ZGS zelo pomembno, ker je tovrstno delo specifično tako glede delovnega časa kot tudi načrtovanja in porabe finančnih sredstev. Že v začetku so nas podprli direktor ZGS in del vodij območnih enot. Razumevanje in podpora sta se v nekaj letih razširila še na druge vodje območnih enot, prizadevamo pa si, da bi jo dobili pri vseh. Že v letu 2000 nam je uspelo v letnem finančnem načrtu ZGS oblikovati finančno kvoto za delovanje študijskih krožkov, vendar je bilo treba premagati marsikatero oviro v miselnosti in principih, osnovanih na predpisih o delovanju in porabi proračunskih finančnih sredstev v javnem zavodu. Mentorji, ki so se z vnemo lotili oblikovanja in vodenja prvih krožkov, so se morali spoprijeti z marsikdaj sitnimi podrobnostmi uporabe za krožke namenjenega denarja po principih javnega naročanja, četudi je šlo za sorazmerno majhne zneske. Pa je vendarle šlo in uspeli so celo pridobiti dodatna sredstva iz drugih virov. V letih 2002, 2003 in 2005 nam je za posamezne krožke uspelo pridobiti celo sredstva iz razpisov Ministrstva za šolstvo in šport.

Z analizo delovanja¹ študijskih krožkov smo v ZGS ugotovili številne njihove značilnosti in prednosti:

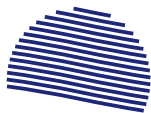
- ZGS s svojo organiziranostjo pokriva celotno Slovenijo, zato lahko študijske krožke razprede po vseh predelih Slovenije.
- Javna gozdarska služba v ZGS povezuje gospodarske in okoljske vidike pri gospodarjenju z gozdovi, kompleksno znanje gozdarskih strokovnjakov pa omogoča spodbujanje članov za izbiro različnih vsebin.
- Študijski krožki ZGS so umeščeni v letni program dela in finančni načrt, ki ju vsako leto potrdi Vlada Republike Slovenije.
- Gozdarji v ZGS podeželje in njegove prebivalce poznajo, zato jim je lažje navezati prvi stik z udeleženci krožka in se prilagoditi značilnostim in potrebam ljudi na podeželju. Dosedanje izpeljave so dokazale vsebinski prispevek k razvoju podeželja, sodelovanje krajanov in združevanje lastnikov gozdov.
- Mentorji študijskih krožkov so izjemni delavci, ki so pripravljene delati tudi izven delovnega časa. Čutijo močno pripadnost in s svojim zgledom vplivajo pozitivno tudi na druge zaposlene.
- Potrebne razumevanja in podpore vodij v ZGS za delo mentorjev ni vedno lahko doseči. Treba je veliko truda za premagovanje nepoznavanja in preseganje pred-sodkov pred tovrstno obliko izobraževanja.
- Zunanji strokovnjaki, ki jih študijski krožek potrebuje kot kompetentne virov znanja, je mogoče plačati le na osnovi avtorske pogodbe ali pogodbe o delu, ki so obremenjene z visoko davčno stopnjo, zato so študijski krožki hitro finančno podhranjeni. Vse večji interes za javne razpise na področju izobraževanja odraslih povzroča zaostrovanje kriterijev in zahtev, zato je vedno težje pridobiti denarna sredstva iz javnih razpisov.

Analiza dosedanjega dela študijskih krožkov v ZGS kaže, da jih je smiselno in dolgoročno koristno še naprej razvijati, in sicer tako za razvoj podeželja kot tudi za delo z javnostmi in za izobraževanje kadrov. Zato smo pripravili sistemski interni dokument - *Navodila za delovanje študijskih krožkov v ZGS - ter vizijo nadaljnjega razvoja, v kateri smo zapisali: »Uveljavili se bomo kot nosilci odličnega delovanja in prepoznavnosti ZGS v javnosti, želimo postati vodilna organizacija pri razvoju študijskih krožkov na slovenskem podeželju in z vseživljenjskim učenjem dosegati trajnostni, sonaravni in vsestranski razvoj.»* Na kratko smo vizijo povzeli v geslo *Širimo krog za razvoj*. Z objavami v internem glasilu List in v različnih brošurah smo promovirali šestletni razvoj študijskih krožkov na ZGS. V ta namen je bila oktobra 2005 organizirana tudi *Karavana študijskih krožkov v Logarski dolini*, kjer so se predstavili študijski krožki mentorjev *Jožeta Praha*, *Boštjana Škrlepa*, *Janeza Logarja*, *Jerneje Čoderl*, *Lojza Lipnika*, *Branke Gasparič* in *Boruta Debeveca*.

Tone Lesnik (tone.lesnik@zgs.gov.si), Zavod za gozdove Slovenije

---

¹ Vir: T. Lesnik, Študijski krožki v Zavodu za gozdove Slovenije; referat, objavljen v zborniku *Prihodnost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji*, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, 2005

Oblike neformalnega učenja pri nas

Mentor je kot motor skupine - čeprav se ga ne vidi, se sliši njegovo brnenje

Večino življenja preživimo v različnih skupinah: v družini, šoli, v delovnih skupinah, med prijatelji ipd., kar priča o tem, da tvorijo skupine posamezniku pomembno življenjsko okolje. V skupinah zadovoljujemo svoje osnovne socialne potrebe in hkrati uresničujemo različne kulturno specifične potrebe in interese. Socialne skupine tako predstavljajo osnovno obliko socialnih povezav in vplivov na posameznika. Primer takih skupin so študijski krožki, ki predstavljajo eno izmed najbolj demokratičnih oblik izobraževanja odraslih. Andragoški center že od leta 1993 usposablja **mentorje študijskih krožkov**, da bi bilo učenje in delo v študijskih krožkih čimbolj kakovostno. Vse do danes je tovrstno znanje pridobilo že **607 posameznikov** iz vse Slovenije.

Kakšna je vloga mentorja v izobraževanju odraslih, konkretno v študijskih krožkih, sem ugotavljala v diplomskem delu *Mentor v izobraževanju odraslih - primer študijskega krožka*. V diplomskem delu zagovarjam stališče, da lahko mentor z ustrezno filozofijo, strokovnim in človeškim pristopom ter svojo pristnostjo predstavlja pomemben motivacijski in razvojni element v izobraževanju. Teoretični del obsega predstavitev temeljnih načel andragoškega dela, teorije o vlogi mentorja v izobraževanju odraslih in njegovih vlogah za razvoj kritičnega mišljenja v učnih skupinah. Raziskovalni del¹ pa predstavlja mentorje študijskih krožkov in njihov način vzpostavljanja dobre interakcije ter stila vodenja. Menim namreč, da sta vzpostavljanje dobrih odnosov in oblikovanje ustvarjalne učne klime pomembna (vendar ne edina) pogoja za razvijanje učenja na višji ravni.

Člani študijskih krožkov v anketnem vprašalniku navajajo, da je mentor **usmerjevalec, spodbujevalec, pomočnik, svetovalec** in ne posredovalec znanja v smislu poučevanja drugih, kar je značilno za učitelja v klasičnem poučevanju. Udeleženci raziskave zagovarjajo, da so ključ do dobrih odnosov in pozitivne učne klime **spoštljivi medsebojni odnosi, tolerantnost, dialog, upoštevanje izkušenj, občutek varnosti in sprejetosti**. Mentorji so opozorili na heterogenost udeležencev študijskih krožkov po izkušnjah, vrednotah, socialnih položajih, izobrazbi ipd.

¹ Osnovno množico predstavljajo mentorji in člani študijskih krožkov, ki so izvajali študijske krožke v šolskem letu 2003/2004. V vzorčni množici je v intervjuju sodelovalo 6 mentorjev (od tega 4 ženske in 2 moška) ter 76 članov študijskih krožkov (od tega 50 žensk in 26 moških), ki so odgovarjali na anketni vprašalnik.

Interakcija v takih skupinah je **dinamična**, zato je mentorjeva vloga tudi skrb za razvoj pozitivne, tvorne (tako verbalne kot neverbalne) komunikacije. Pri tem je predvsem na začetku pomembno, da dajo mentorji vsakemu posamezniku občutek sprejetosti in pomembnosti.

Da študijski krožek ne bi prerasel le v družabna ali terapevtska srečanja, pa udeleženci raziskave poudarjajo, da k dobri učni klimi sodi tudi določena **organiziranost**. Člani od mentorja pričakujejo **vzpostavljanje primerne socialne klime**, ki omogoča kar najboljše pogoje za učenje in doseganje zastavljenih ciljev. Tako mentorji kot člani izpostavljajo, da mentor ni nadrejen, dominanten član skupine, ampak njen del. Vsi vprašani navajajo, da do komunikacije, odločitev in načrtovanja dejavnosti prihaja s **sodelovanjem vseh članov**, kar so temeljne značilnosti demokratskega načina vodenja. Stališče mentorjev je bilo, da umik s pozicije voditelja ne pomeni »spustiti vse niti iz rok«, ampak nadaljevati s **skrbjo za nemoten potek dela**. Lahko bi rekli, da mentor nekako predstavlja motor skupine - čeprav se ga ponavadi ne vidi, se sliši njegovo brnenje.

Raziskava je pokazala, da mentorji študijskih krožkov **skrbijo za dobre medosebne odnose, sproščeno vzdušje in občutek sprejetosti**, hkrati pa so **organizatorji poti do cilja**. Tako se razvije pozitivna socialna klima, občutek povezanosti, skupina postane privlačna, učenje hitrejše in bolj kakovostno. Raziskava je tudi potrdila, da so mentorji študijskih krožkov aktivni ljudje z razvitim **čutom za delo s posamezniki in skupino**, so **pozitivno orientirani, radovedni in razmišljujoči**. Vprašani so usposabljanja, ki jih zanje pripravlja Andragoški center Slovenije, ocenili kot pomemben element kakovosti dela v študijskem krožku. Prav vsi pa so izpostavili ključen pomen mentorjevega **osebnega pristopa, zgleda in predanosti skupini**. Zato predstavitev raziskave zaključujem z Masarykovo mislijo: *»Čestokrat učinkuješ ravno s tem, česar ne storiš namenoma. Sigurno je, da ne vplivamo na druge ljudi niti z najbolj izbranimi točkami svojega programa, temveč s svojim značajem in celotnim življenjem. A vendar je potrebno, da si postavimo smotre in program, ker se tako naš značaj in naše prizadevanje na nekaj osredotoča.«²*

Damjana Urh (damjana.urh@acs.si), ACS

---

² Ozvald, K.: Kulturna pedagogika : kažipot za razumevanje včlovečenja. Ljubljana : Jutro : ACS, 2000, str. 23

OB JUBILEJU

Čestitamo!

Jože Valentinčič - osemdesetletnik

7. marca 2006 je praznoval 80-letnico svojega bogatega življenja eden pionirjev slovenskega izobraževanja odraslih in andragogike, mag. Jože Valentinčič.

S študijem ob delu je leta 1951 diplomiral iz pedagogike in psihologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani, kasneje, že v zrelih letih, pa je dosegel še naziv magister pedagoških ved. V vzgoji in izobraževanju se je preizkusil kot osnovnošolski učitelj, vzgojitelj v dijaškem domu (v času študija), šolski nadzornik, profesor pedagogike in ravnatelj učiteljskega učiteljskega učiteljskega glasila. To so seveda le nazivi delovnih mest, a ob tem je opravljal še širše naloge in funkcije, kot so: predavanja za učitelje in starše ter strokovnjake različnih ved; pisanje tako strokovnih in poljudnih člankov ter knjig; raziskovanje izobraževanja odraslih; urednikovanje; vodenje andragoškega društva. Na svoji poklicni poti se je najbolj in predvsem zapisal andragogiki in izobraževanju odraslih.

Potem ko je eno leto (1959) vodil ljubljansko delavsko univerzo, je bil vse do leta 1969 strokovni sodelavec Zveze delavskih univerz Slovenije. Bil je odgovoren za vsebinsko široko in metodično pestro področje splošnega izobraževanja. V njegovo pristojnost je spadalo tudi izobraževanje učiteljev, pedagogov in andragogov. Delo na delavskih univerzah je za pravega andragoga najboljša šola. Pridobljeno znanje in izkušnje je lahko ustvarjalno prenesel tudi v naslednje desetletje svoje poklicne poti, to pa je bilo delo na Zavodu SR Slovenije za šolstvo (1969-1979). Začel je kot pedagoški svetovalec za področje izobraževanja odraslih, kmalu potem pa je prevzel vodenje novo ustanovljene enote - Sektorja za preučevanje in razvoj izobraževanja ob delu. Razvijal je omrežje pedagoških svetovalcev za izobraževanje odraslih in dosegel, da so bili zastopani v vseh organizacijskih enotah Zavoda. Šolstvo niti prej niti kasneje ni imelo močnejše in bolj kakovostne strokovne službe ali skupine za to področje izobraževanja. Poleg operativnih nalog je s sodelavci opravil obsežno raziskovalno delo *Preobrazba izobraževanja odraslih v srednjih šolah*, objavljeno leta 1979. Žal je tedanja politika s kasnejšimi reformami (usmerjeno izobraževanje) Sektor za izobraževanje odraslih ukinila, to pa je pripravilo tudi Jožeta Valentinčiča, da zapusti Zavod. Njegovo novo in zadnje delo pred upokojitvijo je urejanje in vodenje učiteljskega glasila Prosvetni delavec (današnji Šolski razgledi).

Ob svoji redni zaposlitvi je bil Jože Valentinčič ves čas žlahten učitelj in pisec strokovnih besedil. Kot predavatelja so ga spoznali in cenili starši, mladostniki, učitelji in drugi po vsej Sloveniji. Med njegovimi knjižnimi deli omenimo: *Metode izobraževanja odraslih* (1963), *Delo z odraslimi* (1968), *Osnove andragogike* (1973), *Nenehno izobraževanje* (1982), *Sodobno izobraževanje odraslih* (1983), *Usposabljanje za delo* (1993). Njegovi uspešnici sta s po tremi ponatisi tudi *Kako pomagamo otroku pri učenju* (1965, 1967, 1970) ter *Priprava in vodenje sestankov* (1970, 1974, 1978). Deli *Sodelovanje s starši* (1981) in *Demokratično vodenje skupine* (1987) dodatno osvetljujejeta celovitost njegovega pisanja.

V zgodovino razvoja izobraževanja odraslih v Sloveniji se je Jože Valentinčič trajno zapisal tudi kot prvi izvoljeni predsednik Andragoškega društva Slovenije. S tedaj najvidnejšima andragoškima strokovnjakoma, *Tilko Blaha* in *Ivanom Bertonclem*, so društvo ustanovili leta 1968.

Pred dvajsetimi leti (1986) je Jože za svoje zasluge na področju vzgoje in izobraževanja prejel najvišje državno priznanje – tedaj se je imenovalo Žagarjeva nagrada. Danes upravičeno pripada Jožetu Valentinčiču laskavi naziv nestor slovenskega izobraževanja odraslih. Naj ga ohranja čim dlje, mu želimo, ko mu ob visokem jubileju tudi mi izrekamo iskrene čestitke!

Dr. Zoran Jelenc (zoran.jelenc@quest.arnes.si), Ljubljana

DOMAČE NOVIČKE

Z igro do pismenosti

Kaj lahko v družinah naredimo za pismenost svojih otrok?

Na Andragoškem centru Slovenije iščemo poti do ljudi, ki bi jim radi približali kulturo branja in jih navdušili za dejavnosti, s katerimi bi si lahko izboljšali raven pismenosti – bodisi bralne, sporočilne ali računske. Ker velik delež prebivalstva spremlja televizijske oddaje, smo se odločili kar prek TV-ekranov nagovoriti gledalce in jih pritegniti k sodelovanju, tako da bi tudi sami preizkusili v oddajah predlagane oblike učenja. TV-sporočila namreč sežejo v domove, zato lahko s pomočjo televizije nagovorimo vse, tudi izobraževalno nedejavne posameznike.

Snovalci prvega cikla oddaj smo se posvetili predvsem vprašanju, kaj lahko v družinah naredimo za boljšo pismenost svojih otrok. Oddaje so namenjene staršem in starim staršem, učiteljem, vzgojiteljem, varuhom oziroma vsakomur, ki bi želel otrokom do devetega leta približati knjigo in jih navdušiti, da se igrivo udomačijo v svetu besed in števil. Tako bi lahko s skupnimi močmi izboljšali raven pismenosti otrok in povečali njihovo uspešnost v šoli, spotoma pa bi odrasli lahko preizkusili tudi sami sebe.

Partnerja s posluhom smo našli v TV Pika, ki se v slovenskem medijskem prostoru čedalje odločneje uveljavlja kot izobraževalna televizija. Skupaj smo se lotili priprave cikla oddaj, ki ga kot avtorica podpisuje *Petra Javrh*, strokovna sodelavka za področje pismenosti pa je *mag. Ester Možina*. Cikel smo naslovili *Z igro do pismenosti*, saj želimo poudariti veselo, igrivo plat učenja in sproščeno radovednost, ki vodi do pridobivanja novih veščin. Gre za spodbujanje branja v domačem okolju, pri katerem sodelujejo pripadniki vseh generacij.

TV-promocija pismenosti se prične z oddajo, v kateri najprej spoznamo *malčka, ki 'bere' podobe*. Z oddajo želimo staršem povedati, kako pomembna je družina za razvoj pismenosti in bralne kulture. Oddaja je bila premierno predvajana v ponedeljek, **27. februarja** ob 21. uri, (ponovitve: 1. marca ob 14.45, 3. marca ob 18.30 uri). V njej je bilo predstavljeno prvo otrokovo obdobje, ki je pomembno za prijazno uvajanje malčka v svet črk, besed in stavkov. Da bi bila naša 'TV-šola' resnično 'vesela šola', smo za prve izkušnje s knjigo, črkami in pisano besedo, povprašali dve znani osebnosti: glasbenika *Vlada Kreslina* in gostjo v studiu, *dr. Manco Košir*. Besedo stroke sta zastavili *prof. dr. Meta Grosman* in *mag. Ester Možina*. Dragoceno je bilo tudi sodelovan-

je akademske slikarke *Andreje Peklar*, saj si knjige za otroke brez kakovostnih ilustracij preprosto ni mogoče zamisliti.

Da bi čim bolj pritegnili dejavno pozornost gledalcev, smo pripravili tudi nagradno vprašanje, povezano z vsebino oddaje, nagrada pa bo kakovostna knjiga, ki je bo izžrebani pošiljatelj pravilnega odgovora gotovo vesel.

V drugi polovici aprila se bomo z oddajo *Pripovedovanje zgodb* posvetili razvijanju pismenosti pri predšolskih otrocih, maja pa bo poudarek na zgodnjem razvoju matematične pismenosti (*Naš malček bere in šteje*).

Producent oddaje je TV Pika (program lahko spremljamo tudi na spletu), strokovno zaledje pa zagotavlja Andragoški center Slovenije v okviru projekta *Razvoj novih oblik učenja za zviševanje ravni pismenosti – Izobraževanje s pomočjo televizije*, ki ga izvajamo s sofinanciranjem iz sredstev Evropskih strukturnih skladov.

Če boste ob gledanju oddaje ali ob branju teh vrstic dobili navdih, kako s pomočjo video-posnetka na DVD-ju animirati starše v svojem okolju za pomoč sebi in otrokom, lahko posamezno oddajo ali celoten cikel oddaj naročite (brezplačno) na spodnji naslov in vam ga bomo poslali. Pri svojem delu ga lahko v izobraževalne namene uporabljate neomejeno, prosimo vas le, da nam sporočite, v kakšne namene boste video-gradivo uporabljali in kakšni bodo učinki predvajanja. DVD-ju bo priložen kratek vprašalnik.

Mnoge šole, vrtci in druge ustanove prirejajo ali v svojih prostorih gostijo šole za starše. Vodstvom teh šol še posebej toplo priporočamo, da udeležence na oddajo opozorijo in se o posameznih vsebinah v šoli za starše tudi kdaj pogovorijo. Prav tako menimo, da bi bile oddaje primerne za predvajanje v materinskih šolah, ki jih organizirajo zdravstveni domovi, kjer se starši pripravljajo na prihod novega družinskega člana. Tako bi skupaj s starši otroku položili knjigo že v zibelko.

Priporočamo se, da nam sporočite svoje vtise o oddaji oziroma predvajanju posnetka, veseli pa bomo tudi morebitnih predlogov za prihodnje vsebine in sporočil o uspešnosti animacije staršev za dejavno spremljanje oddaje. Naročila, mnenja in predloge pošljite na naslov: Andragoški center Slovenije, s pripisom Z igro do pismenosti, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana oziroma na e-naslov: info@acs.si.

Slavica Borka Kucler (slavica.borka.kucler@acs.si), ACS

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2006

Priznanja Andragoškega centra Slovenije za izjemne učne in strokovne dosežke v izobraževanju odraslih za leto 2006

Povabilo predlagateljem

Naj začnem s prisrčnim pozdravom in zahvalo vsem, ki ste se v minulih devetih letih že preizkusili kot predlagatelji potencialnih dobitnikov priznanj ACS za izjemne dosežke pri učenju odraslih. S svojim sodelovanjem ste dokazali, da znate opaziti odlike drugih in jim izraziti priznanje, pa tudi, da se zavedate pomena dobrih zgledov pri širitvi kulture učenja. Na doslej prehojeni poti smo led morda prebili, a govorica dobrih zgledov je še vedno potrebna in dobrodošla, saj je velik delež prebivalstva še vedno podizobražen (ne dosega ravni izobrazbe in s tem tudi pismenosti, ki je potrebna za kakovostno življenje in učinkovito reševanje nalog, pred katere nas postavlja vsakdanjik) in prav pripadniki te skupine se (verjetno zaradi slabih izkušenj s šolo) tudi najbolj poredko odločajo za nadaljnje izobraževanje ali za vključevanje v neformalne oblike učenja. Bodimo torej veseli vsake drugačne prakse med odraslimi učeneci ali izobraževalci in ji s prijavo na razpis, ki ga objavljamo v nadaljevanju, izrazimo priznanje.

Vemo, da je znanje naložba za prihodnost in da vedoželjnost in ustvarjalnost odločilno vplivata na izobrazbeno raven, na konkurenčnost in mobilnost na trgu delovne sile, na demokratičnost in mirno sožitje v sodobnih, multikulturnih družbah, pa tudi na osebni razvoj in kakovost preživljanja prostega časa. Kultura učenja nosi v sebi tudi močno razvojno spodbudo, saj nas nova spoznanja in radovednost vodita k novim vprašanjem in novim rešitvam problemov, s katerimi se soočamo. To je še kako pomembno v vseh prelomnih življenjskih obdobjih - tako v osebnih zgodbah kot tudi na različnih družbenih ravneh. O tem ne pričajo le naše lastne izkušnje, to misel vsebujejo tudi vsi razvojni in drugi strateški dokumenti Unesca, Evropske unije in naše lastne države.

Z znanjem torej tlakujemo pota v kakovostnejšo prihodnost, zato je prav, da se pozorno in s priznanjem ozremo po tistih, ki so kulturo učenja sprejeli kot svoj življenjski slog in zato dosegli lepe uspehe bodisi sami, bodisi so kot strokovnjaki ali organizatorji učnih možnosti za druge obogatili širšo skupnost, predvsem pa mnoge posameznike, ki jim je bila tako olajšana pot do izobraževalnega ali katerega drugega

ga življenjskega cilja. Izrazimo priznanje tistim v svojem okolju, ki znajo spodbujati vedoželjnost in spremeniti učni dogodek v začetek vesele avanture. V Evropskem letu mobilnosti delavcev smo lahko še posebej pozorni na primere dobre prakse s tega področja, ker pa naj bi bilo prihodnje leto posvečeno medkulturnosti, bomo veseli tudi dobrih zgledov učenja oziroma izobraževanja za kakovostno sobivanje v kulturni (jezikovni, nacionalni, religiozni, filozofski ...) raznolikosti, na prepihu zgodovinskih in duhovnih tradicij.

Upamo, da smo s podeljevanjem priznanj vsaj malo prispevali k temu, da se znamo veseliti tako svojih kot tujih učnih oziroma izobraževalnih dosežkov. Tudi letos se ozrimo okrog sebe - po **izjemnih posameznikih**, ki so si iz stiske pomagali z izobraževanjem, po **formalnih in neformalnih učnih skupinah**, ki ob ukvarjanju z ljubiteljskimi dejavnostmi (spoznavanje starih, pozabljenih obrti, prostovoljsko delo v turističnih in drugih društvih, učenje in ustvarjanje v študijskih krožkih, univerzah za tretje življenjsko obdobje in drugje) prispevajo marsikaj tudi h kakovostnejšemu življenju širše skupnosti, po požrtvovalnih, **domiselnih izobraževalcih, ustanovah, podjetjih in lokalnih skupnostih**, ki ustvarjajo kulturi učenja naklonjena okolja.

Priznanja ACS bodo letos podeljena **že desetič**. Ob tej priložnosti bi se radi veselili velikega števila kakovostnih predlogov, izmed katerih bo komisija izbrala do 15 dobitnikov priznanj za leto 2006. Te bomo potem predstavili širši javnosti in jih tako postavili za zgled in spodbudo vsem učečim, še posebej tistim, ki se za učenje/izobraževanje šele odločajo.

Zasedanje komisije za podeljevanje priznanj ACS bo v drugi polovici maja 2005. Rezultate razpisa bomo najprej objavili na spletnih straneh festivala učenja <http://tvu.acs.si/zarisce> in Andragoškega centra RS <http://www.acs.si/zarisce/>.

Slavica Borka Kucler (slavica.borka.kucler@acs.si), ACS

RAZPIS PRIZNANJ ANDRAGOŠKEGA CENTRA SLOVENIJE ZA IZJEMNE UČNE IN STROKOVNE DOSEŽKE V IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH ZA LETO 2006

Andragoški center Slovenije vabi vse morebitne predlagatelje, da se udeležijo javnega razpisa, s katerim zbiramo predloge za podelitev priznanj za izjemne učne in strokovne dosežke v izobraževanju odraslih za leto 2006.

Razpis je odprt od 30. marca do 30. aprila 2006.

Priznanja, ki so predmet tega razpisa, se podeljuje v treh kategorijah:

1. posameznicam/-kom za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja;
2. skupinam za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja;
3. posameznicam/-kom, skupinam, ustanovam, društvom, podjetjem ali lokalnim skupnostim za izjemne strokovne ali promocijske dosežke pri bogatitvi znanja drugih.

Vsako leto je v vseh treh kategorijah podeljenih **skupno do 15 priznanj**.

Predlagatelji so lahko: državljani RS, Slovenci v zamejstvu in izseljeništvu; skupine, društva, ustanove ali družbe v RS, v zamejstvu in izseljeništvu ter lokalne skupnosti v RS.

Predloge za podelitev priznanj ACS 2006 naj predlagatelji oddajo na obrazcih za prijavo, ki jih objavljamo na spletni strani <http://tvu.acs.si/zarisce>.

Na vašo željo vam jih lahko posredujemo tudi po pošti.

Za pomoč in informacije lahko pokličete:

Slavico Borko Kucler (tel.: 01 5842 574, e-naslov: slavica.borka.kucler@acs.si),
Diano Benedičič Žibrat (tel.: 01 5842 560, e-naslov: diana.benedicic@acs.si).

Izpolnjene obrazce s prilogami pošljite v zaprti kuverti, **opremljeni s pripisom:**

Za priznanja ACS 2006,

do 30. aprila 2006 (velja tudi poštni žig z istim datumom),

na naslov: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana.

Postopek podeljevanja priznanj ureja *Pravilnik o podeljevanju priznanj ACS*, ki je objavljen na spletnem naslovu: <http://tvu.acs.si/priznanja/pravilnik/>. Nad objavo razpisa, izborom kandidatov in organizacijo slovesne podelitve priznanj bdi posebna komisija, ki jo imenuje Svet ACS. Komisija zaseda (in opravi izbor) v roku 30 dni po končanem razpisu.

KOTIČEK JE VAŠ

Kaj se dogaja v Andragoškem društvu Slovenije?

Živahne dejavnosti in nova vizija

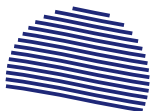
Predsednik Izvršilnega odbora Andragoškega društva Slovenije (IO ADS), dr. Zoran Jelenc, je v decembru 2005 ter januarju in februarju 2006 sklical tri seje IO ADS. Prvi dve, o katerih poročamo v tej številki *Novičk*, sta bili namenjeni konstituiranju organov ADS, sprejetju dolgoročnejših usmeritev in programa tekočih nalog društva ter ureditvi temeljnih organizacijskih in materialno-finančnih vprašanj delovanja društva. Povzemamo pomembnejša stališča in sklepe, ki jih je sprejel IO ADS:

- Izvršilni odbor je za opravljanje funkcij v svoje organe imenoval naslednje člane oziroma članice:
  - Alojza Srako za podpredsednika IO ADS, *mag. Petra Beltrama* za tajnika in *Valentino Brecej* za blagajničarko;
  - *Melito Plešnik* za predsednico nadzornega odbora;
  - *Vesno Dular* za predsednico častnega razsodišča.
- Po temeljiti razpravi je IO ADS potrdil oceno predsednika, da je društvo, potem ko je bilo v 80-tih letih zelo uspešno, ob novonastalem Andragoškem centru Slovenije izgubilo pretežni del svojih dotedanjih nalog in poslanstva ter se v novem položaju vse do zdaj ni uspelo ustrezno programsko in organizacijsko preoblikovati. Odbor je sprejel temeljno programsko usmeritev, ki jo je v svoji zasnovi predložil predsednik, to pa je, da mora društvo svojo vplivnost graditi predvsem na posebnostih in možnostih združenja kot dejavnika civilne družbe in nevladne organizacije. V tej vlogi pa bi si moralo zastaviti dve poglavitni splošni programski usmeritvi in nalogi:
  - intenzivno izpeljevati dejavnosti, s katerimi se v nacionalni politiki vzgoje in izobraževanja ter sistemski ureditvi izobraževanja odraslih v Sloveniji uveljavljata koncepcija in strategija, ki temeljita na načelih in strategiji vseživljenjskega učenja in zagotavljata izobraževanju odraslih enakovreden in enakopraven položaj v vzgoji in izobraževanju in v družbi;
  - pristopiti k oblikovanju širokega krovnega združenja za izobraževanje odraslih v Sloveniji, ki bo postalo močan in vpliven dejavnik civilne družbe in andragoške stroke ter nepogrešljiv partner državi in strokovnim ustanovam pri razvijanju in uveljavljanju izobraževanja odraslih v vseh njegovih pojavnih oblikah in razsežnostih (če bo za doseg tega cilja potrebno, se bo društvo ustrezno reorganiziralo).

- Izhajajoč iz prve usmeritve, si je IO ADS zadal nalogo, da takoj začne vztrajno in odločno delovati za uveljavitev sprememb v nacionalni politiki, sistemski ureditvi in strategiji izobraževanja odraslih v Sloveniji, to pa tako, da:
  - določi pogloblitve zahteve in predloge za izboljševanje sistemske ureditve izobraževanja odraslih v Sloveniji;
  - si z ustreznimi načini prizadeva te zahteve in predloge udejanjiti pri odgovornih nosilcih vzgojno-izobraževalne politike in strokovnih nosilcih razvojno-raziskovalne dejavnosti na področju izobraževanja odraslih v Sloveniji, še zlasti pri Ministrstvu za šolstvo in šport (minister in enote, ki so odgovorne za izobraževanje odraslih: direktorat za srednje in visoke šole ter sektor za izobraževanje odraslih), pri Strokovnem svetu za izobraževanje odraslih, Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, Andragoškem centru Slovenije in Centru RS za poklicno izobraževanje;
  - da uporabi vsa sredstva za informiranje in promocijo teh pobud, zahtev in predlogov prek medijev in drugih stikov z javnostmi ter z informiranjem in motiviranjem članstva za takšno delovanje.
- IO ADS se bo takoj dejavno pridružil projektu za ustanovitev krovnega združenja za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Pri izpeljavi projekta bosta sodelovali dve združenji, ki se za to že zavzemata, Društvo za izobraževanje odraslih v srednjih šolah in Združenje zasebnih izvajalcev za izobraževanje odraslih, interes pa je pokazala tudi Zveza ljudskih univerz Slovenije. V projektni skupini bodo ADS zastopali *dr. Zoran Jelenc*, ki je bil prvi pobudnik ustanovitve Združenja in je že doslej sodeloval v iniciativni skupini za njegovo ustanovitev, ter *Olga Drogenik* in *mag. Andrej Sotošek*, ki bo zastopal tudi Zvezo ljudskih univerz Slovenije. Kot strokovna sodelavka bo v projektni skupini sodelovala tudi *Petra Jaurh*.
- IO ADS je soočen z zelo neugodnim materialnim stanjem društva, saj je od prejšnjega vodstva ADS prevzel katastrofalno finančno stanje - borih 76.000 tolarjev. V zadnjem letu je članarino plačalo le 64 članov (od približno 500 nekdanj formalno registriranih in polovice manj relativno dejavnih v zadnjih treh letih). Prvotno stališče, da od članov ni pošteno zahtevati plačila članarine, dokler jim društvo ne ponudi ustreznega programa in dejavnosti, so člani IO ADS na drugi seji spremenili in se odločili, da člane pozovejo k plačilu članarine za tekoče in preteklo leto, saj bi društvo sicer v kratkem bankrotiralo, ker ta čas nima drugih dohodkov. Predsednik je na podlagi tega sklepa članom napisal spodbujajoč dopis, prav tako pa je naslovil poseben dopis tudi članom, ki so v zadnjih letih bodisi izstopili iz ADS bodisi se umaknili v popolno člansko pasivnost.
- Tajnik ADS, *mag. Peter Beltram*, bo poskrbel za obnovo urejanja spletnih strani, da bi tako člane sproti obveščali o dogajanju v društvu.
- Poleg opisanih novih usmeritev sestavljajo tekoči program ADS še standardne naloge, ki pa jih članom ni treba posebej naštevati in si jih bodo lahko ogledali na spletnih straneh.

O tretji seji IO ADS, ki je bila v februarju, bomo poročali v naslednji številki Novičk. Člani so razpravljali o tem, za katere poglavitne zahteve in predloge za izboljševanje sistemske ureditve izobraževanja odraslih v Sloveniji se bodo zavzemali v svojem mandatu.

Petra Javrh (petra.javrh@guest.arnes.si), ADS

Višja strokovna šola B2

V novem študijskem letu tudi spletni študij

Spletni študij je najsodobnejša oblika študija prek interneta. V današnjem času se razne oblike tega študija razlikujejo zlasti po tipu učnih vsebin, namenjenih študentom za samostojno učenje. Za današnji čas že zastarela, a še vedno izvajana oblika študija prek interneta, temelji na posredovanju študijskih gradiv. Študent jih naloži na svoj računalnik, natisne in se po njih uči. V bistvu ima na voljo običajne knjige in gradiva. Zato si marsikdo študij prek interneta predstavlja kot učenje na kavču, kar pa ni učinkovito in ne omogoča izrabe sodobnih in vsakomur dostopnih spletnih tehnologij.

Za spletni študij sta potrebna le računalnik in dostop do interneta. Vse drugo je na voljo na spletni strani B2 spletne šole. Študenti imajo na voljo izobraževalni portal (spletno šolo), ki ponuja paleto spletnih učnih vsebin za vse študijske predmete, možnosti za stike s šolo, predavatelji in sošolci za prehode na druge spletne strani in v šolsko knjižnico ter pripomočke za učenje. Na voljo so interaktivna, multimedijska učna gradiva, ki omogočajo lahkotno in učinkovito učenje. Interaktivna učna vsebina se s študentom 'pogovarja' in se odziva glede na njegovo dejavnost. Multimedijski dodatki, kot so: zvok, animacije, simulacije, video posnetki, popestrijo učenje in naredijo snov bolj razumljivo.

Multimedijskim, interaktivnim učnim vsebinam pravimo tudi spletni tečaji (spletaji). Med učenjem računalnik zastavlja vprašanja, s pomočjo katerih študent sproti preverjanje razumevanja učne snovi. Računalnik se na izbrani odgovor odzove in sporoči pravilnost, lahko pa ponudi tudi kakšen dodaten napotek ali pojasnilo. Ta gradiva niso več podobna knjigam; z izpisom na papir jih celo osiromašimo.

Na izobraževalni portal se študent prijavi s svojim geslom, kar mu zagotavlja zasebnost. Spletno učenje teče po sodobnih in učinkovitih didaktičnih metodah, z izbranimi didaktičnimi dodatki pa lahko študenta motiviramo, miselno aktiviramo in mu

pomagamo, da vsebino bolje razume. Spletaji za posamezni predmet so prilagojeni samostojnemu učenju. Če študent česa ne razume, lahko prek portala povpraša mentorja. Komunikacija med njima je lahko zasebna, lahko pa se odloči za razpravo v forumu.

Spletni študij ima za študente ob delu številne prednosti. Kraj, čas in tempo učenja si izbere študent sam. Učenje iz spleta je hitro in učinkovito. Učna snov je razumljiva in razgibana, učna pot pa dobro strukturirana in preiščena. Študent sam na več ravneh preveri svoje znanje. S testiranjem ugotovi predznanje, sprotno preverja razumevanje snovi, na koncu pa preveri usvojeno znanje. Program mu ponudi pregled pravih odgovorov in uspešnost ponazori z grafom.

Posamezna učna vsebina 'pozna' študenta in beleži njegovo delo. Študentu nudi možnost lastnih zapiskov v učno vsebino na računalniku. Zapomni si, kje je študent prenehal z učenjem (kot bi pustil oznako v knjigi). Omogoča mu učenje po vsebinah, kot si sledijo, ali po izbranih poglavjih. Sproti mu izrisuje graf, ki ponazarja količino predelane snovi. Tutor in mentor tako lahko spremljata uspešnost posameznikov in svoje skupine ter pravočasno pomagata v težavah.

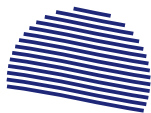
V vsaki šoli, tudi spletni, je zelo pomembna komunikacija s sošolci in mentorjem. Portal skrbi za navezovanje in ohranjanje socialnih stikov med udeleženci spletne šole. Študent lahko iz spleta, kjer se mu pojavi vprašanje, napiše zasebno sporočilo mentorju. Zasebno sporočilo lahko napiše tudi iz portala (izven učne vsebine). Izmenjavo mnenj ali zgolj klepet v skupini pa omogočajo še razni forumi in klepetalnice.

Na portalu je tudi e-knjiznica, ki omogoča dostop do dodatnih študijskih materialov v elektronski obliki (klasična gradiva, predstavitev, posebni učni primeri, vaje, primeri izpitov ipd.).

Vse študijske obveznosti študent opravlja po urniku študija (izdelava seminarskih nalog, vodene diskusije, študiji primerov, skupinske naloge ipd.), občasno so organizirana srečanja študentov, učitelja in tutorja.

V B2 bodo študenti lahko izbrali samostojni študij prek interneta kot obliko študija na daljavo. Spletno učenje pa bo omogočeno tudi vsem drugim študentom ne glede na to, ali se izobražujejo na daljavo ali klasično. S tem se bodo študenti lažje in hitreje pripravili na izpite ter povečali študijsko uspešnost.

Julija Lapuh Bele (julija.bele@b2-ic.si), B2 d.o.o.

Študijski krožki

Družinski krizni center Novo mesto

Da se vrtimo v svetu hitrih in velikih sprememb, na katere se moramo ves čas prilagajati, da bi lahko konkurirali in šli v korak z razvojem, ni več zgolj dejstvo, pač pa način življenja. V tej bitki pogosto pozabljamo na soljudi, celo nase. Včasih se niti ne zavedamo, da pademo tako globoko, da si sami ne znamo več pomagati. Naš način življenja in njegove posledice se najprej odražajo v domačem okolju, ki naj bi bilo najbolj varno in toplo ter nam bi moralo dajati oporo, ki jo potrebujemo. Če vsi v tem domačem okolju živimo tak tempo, se rado zgodi, da kar naenkrat ni nikogar, ki bi nam nudil potrebno zavetje.

Družina je zelo pomembna celica družbe, je vrednota, ki ima stalno vrednost. Vedno bolj ugotavljamo, da je ravno družina okolje, kjer se človek mora naučiti tudi preživeti. Sodobni življenjski stili marsikoga, tudi marsikatero družino, postavljajo pred hude preizkušnje. Za njihovo reševanje ni dovolj le urgentna pomoč posameznih ustanov, ampak bi bilo nujno vzpostaviti celosten (sistemske postavljen) način pomoči. Pravočasno preventivno delovanje lahko prepreči marsikatero stisko, ki se razvije in pusti celo neobvladljive posledice.

V Razvojno izobraževalnem centru Novo mesto (v nadaljevanju RIC) že peto leto uspešno deluje Svetovalno središče Novo mesto. Pridobili smo veliko izkušenj pri delu s strankami in različnimi ciljnimi skupinami, ob tem pa se srečali tudi z mnogimi težkimi družinskimi situacijami, zato smo prisluhnili idejam *Cveta Gradišarja*, dr. med. in specialista psihiatra, ki je na podlagi svojih bogatih izkušenj že pred leti začel razvijati idejo o družinskem centru, kjer bi posamezniki in družine v stiski dobile pomoč. Svoje razmišljanje je predstavil v knjigi *Sotočja družinskih odnosov*, v kateri odpira temeljna vprašanja družine in posameznika ter njihove realne perspektive. Razumevanje le-teh je pomembno zaradi notranje in zunanje varnosti in gotovosti njenih članov ter za učinkovito uravnavanje družinskih in partnerskih razmerij ter njihove resničnosti. Ob branju se nam razkrivajo ozadja osebnih in družinskih problemov, pozoren bralec pa prav gotovo ne bo spregledal številnih usmeritev in praktičnih rešitev, ki mu omogočajo krepitev osebne samopodobe, dvig samozavesti in osebnega dostojanstva.

V RIC-u smo s pomočjo *Cveta Gradišarja* zbrali skupino somišljenikov in v izobraževalni sezoni 2004/2005 ustanovili študijski krožek *Družinski krizni center Novo mesto*, ki

s svojim delom nadaljuje tudi v letošnji sezoni. Naš osnovni namen je ustvariti podlage za bolj celovit in sistematičen razvoj preventivne (informativne in svetovalne) pomoči družinam in posameznikom. Njihove potrebe pogosto presegajo možnosti, ki jih s svojimi storitvami ponujajo v okviru redne dejavnosti različne ustanove na področju socialnega varstva, izobraževanja in zdravstva.

Družinski krizni center je namenjen ljudem, ki potrebujejo pomoč, ker popušča njihova funkcionalna sposobnost na ključnih področjih življenja in dela; ker zaznavajo prevelika neskladja med pričakovanim in dobljenim; ker se srečujejo s težavami zaradi močnih doživljajskih zapletov, notranjim nelagodjem, strahovi, vznemirjenostjo, potlostjo; ker menijo, da je bilo v njihovem življenju že dovolj zapravljenih in zamujenih osebnih in pomembnih življenjskih priložnosti, zato želijo v svojem življenju nekaj spremeniti; ker so ujeti v zožen prostor omejenih možnosti za osebno uveljavljanje in potrjevanje samega sebe; ker se srečujejo s posledicami nezdravega in tveganega načina življenja (zlorab), zato želijo razplesti svoja razočaranja in razrešiti osebne probleme in podobno.

V prvem letu delovanja so Družinski krizni center podprli Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Mestna občina Novo mesto in RIC Novo mesto. Cilji delovanja Centra izhajajo iz Resolucije o temeljnih oblikovanju družinske politike v Republiki Sloveniji (1993). Usmerjeni so predvsem v izobraževanje, svetovanje in pomoč družinam in njenim članom z namenom spodbuditi zdrav družinski, partnerski in osebni razvoj oziroma kakovostno starševstvo in partnerstvo; svetovati staršem ob razvojnih, učnih in psihosocialnih težavah otrok ter svetovati in izobraževati za boljše partnerstvo in starševstvo.

Cilje Centra uresničujemo s številnimi dejavnostmi. Že sedaj se lahko obiskovalci s strokovnjakoma dvakrat tedensko pogovorijo o svojih stiskah, dobijo pomoč pri prepoznavanju težav, informacije o različnih možnostih reševanja le-teh, pomoč pri reševanju osebnih težav in stisk ter pomoč in podporo pri povezovanju z drugimi strokovnjaki.

V študijskem krožku smo v drugem letu delovanja oblikovali spletno stran (<http://www.dkc-nm.si/>). V rubrikah *Partnerska navzkrižja*, *Družinski odnosi*, *Vzgojne zadrege*, *Socialne stiske* in *Vseživljenjsko učenje* vsak obiskovalec lahko najde kaj koristnega za svoja razmišljanja in delovanja. Najpomembnejša pa je možnost spletne svetovanja, saj lahko obiskovalci prek foruma postavljajo vprašanja, na katera bomo člani študijskega krožka poiskali odgovor v 24 urah.

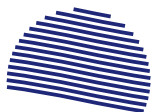
V krožku izmenjujemo mnenja, stališča in strokovno znanja na področju svetovanja posameznikom in družinam, spremljamo izkušnje kolegov, ki neposredno delajo v Centru, ter si prizadevamo za iskanje sistemskih rešitev, ki bi omogočale delovanje

Družinskega kriznega centra tudi po izteku študijskega krožka. Svoje prispevke in mnenja člani krožka največkrat izmenjujemo s pomočjo sodobnih elektronskih medijev, saj nam druge obveznosti pogosto druženje omejujejo.

Med svoje prednostne naloge smo krožkarji uvrstili spremljanje potreb različnih ciljnih skupin po storitvah Družinskega kriznega centra, saj bomo le tako lahko pripravili ustrezen program preventivnih programov. V njem bomo poskušali združiti vse ponudnike storitev za pomoč družinam in posameznikom v stiski v lokalnem okolju, zato bodo med našimi prvimi nalogami izdelava posnetka stanja na področju ponudnikov preventivnih programov s področja pomoči družini, identifikacija in spremljanje svetovalne dejavnosti pri ustanovah v okolju, ki se ukvarjajo s pomočjo posameznikom ali družinam v stiski in lahko skupaj tvorijo omrežje za pomoč posameznikom in družinam v stiski. Rezultate naših prizadevanj bomo strnili v model delovanja Centra, ki bo plod skupnega dela strokovnjakov in krožkarjev.

Vabimo vas, da obiščete našo spletno stran <http://www.dkc-nm.si/>.

Meta Gašperšič (meta.gaspersic@ric-nm.si), RIC Novo mesto

Na poti do znanja

Zaposlitev invalida tudi v prid delodajalca

Invalidi so posebna ciljna skupina v programu aktivne politike zaposlovanja, ki v obdobju od 2004 do 2006 temelji predvsem na štirih stebrih: zaposlovanju, podjetništvu, prilagodljivosti in enakih možnostih. Na novo uvedene kvote o zaposlovanju invalidov bodo poleg večjega zaposlovanja invalidov (večje število delovnih mest) prinesle tudi dodatne možnosti za izobraževanje in usposabljanje. Vlaganje v človeške vire je pot do zelenega cilja. Človeške vire predstavljajo vsi zaposleni in vseživljenjsko učenje je ena izmed konkurenčnih prednosti podjetja. V interesu podjetja je, da deluje kot celota in prav zaradi tega so vsi zaposleni pomemben člen verige, ki 'vleče' podjetje k uspehu in doseganju ciljev. Ne smemo misliti, da lahko invalide izključimo iz vseživljenjskega izobraževanja. Prav zaradi novosti in nenehne spreminjanja podjetij se moramo vsi nenehno učiti. Podjetje mora izobraževanje nuditi vsem zaposlenim; če ni tako, se tisti, ki se ne izobražujejo, lahko počutijo manjvredne. Invalidnost ne pomeni umske omejenosti, čeprav nekateri to radi povezujejo. S pomočjo zakonskih predpisov in razpisov, predvsem pa na podlagi njihovih uspehov in dosežkov se odnos do zaposlovanja invalidov spreminja.

Glede na svoje zmožnosti invalidi zasedajo delovna mesta, ki so do njih 'prijazna'. Invalida zaposlimo na delovno mesto glede na ustreznost zahtevanih kriterijev. Invalidna oseba ima prednost pri zaposlitvi. V nasprotnem primeru je delodajalec lahko kaznovan; ob zavrnitvi invalida mora navesti točne vzroke in argumentirane. Če je invalidna oseba usposobljena za neko delovno mesto, to pomeni, da je delovne naloge zmožna upravljati. Najbolj primerno je, da delo opravlja v podjetju, brez pogostih službenih poti, še posebno pa je treba paziti, da ob delu ne naleti na diskriminacijo. Invalidni osebi delovno razmerje ne sme prenehati zaradi tehnoloških izboljšav, saj ji mora podjetje zagotoviti ustrezno izobraževanje. Za nekatera podjetja bo v začetku težje, saj je treba delovno mesto invalidom prilagoditi (morda le pristop do njega). Ko bo to narejeno, bo vse lažje in zaposlovanje invalidov ne bo več posebnost.

Zaposlovanje invalidov spodbujajo različni razpisi, ki omogočajo sofinanciranje plač ter povrnejo stroške ureditve delovnega mesta, primerne za invalida. Če podjetje presega zahtevane kvote, je nagrajeno, hkrati pa spodbujeno za ohranjanje zaposlenosti invalidov in novo zaposlovanje.

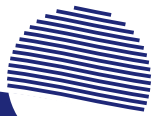
Nov način izobraževanja, ki se pri nas razširja v zadnjem času, je e-izobraževanje. Leto je še posebno primerno za invalide, saj se lahko učijo doma, v zavodu, na delovnem mestu, imajo pomoč mentorja, hkrati pa lahko sodelujejo tudi z drugimi učečimi. Vse bolj pogosta oziroma v večjih podjetjih prevladujoča so tudi izobraževanja po meri podjetja, ki se izvajajo prav na sedežu ustanove. Omenjeni način izobraževanja spodbuja timsko delo in integriranost zaposlenih, ki se bolje spoznajo, kar pozitivno vpliva na sam delovni proces znotraj podjetja.

Naj omenim še nalogo invalidskih podjetij. Slediti mora svojemu namenu in tako ohranjati svojo konkurenčnost. Zaposlene invalide razporedijo na primerna delovna mesta in jim dajo delovne naloge, ki vodijo k njihovem zadovoljstvu, motiviranju in uspehu podjetja. V omenjenih podjetjih morajo vodilni še posebej slediti potrebam, ki se pojavljajo znotraj organizacije in se usklajevati glede na potek dela.

Žal je pri nas v veliki meri še vedno tako, da si morajo 'drugačni' sami poiskati pot do dobrin, ki se drugim zdi vsakdanja in brez posebnosti. Vendar, biti drugačen ne pomeni biti slabši ali manj sposoben. Vsi imajo svoje kompetence, znanje in ambicije; pri tem ni nobenih izjem. Prav zato verjamemo v uspeh ciljev, ki so zadana v planih aktivne politike zaposlovanja.

Članke na temo zaposlovanja invalidov lahko preberete na spletnih straneh elektronskega mesečnika Znanje <http://www.edupool.net/znanje/znanje.htm> .

Alenka Loboda (alenka.loboda@edupool.si), Edupool

PRIPRAVLJAMO

Andragoški center Slovenije

Vabilo na usposabljanje **Kako presojudi kakovost in izboljšati svoje delo z odraslimi**

Izobraževalce odraslih – izvajalce Programa 10.000+, učitelje, organizatorje in vodje izobraževanja odraslih ter druge strokovne delavce s področja vzgoje in izobraževanja, ki želijo pridobiti znanja in spretnosti za načrtno presojudanje in izboljševanje kakovosti svojega izobraževalnega dela - vabimo na dvodnevno delavnico **Kako presojudi kakovost in izboljšati svoje delo z odraslimi**, ki bo v ponedeljek, **3. aprila** in v ponedeljek, **24. aprila 2006** od 9. ure do 16. ure na Andragoškem centru Slovenije, Šmartinski 134a, Ljubljana.

Spoznali boste:

- temeljne značilnosti filozofije TQM;
- razliko med absolutnim in relativnim pojmovanjem kakovosti;
- dejavnike kakovosti v izobraževalnem procesu;
- postopke načrtovanja in izpeljevanja procesa kakovosti z uporabo metod in tehnik samevalvacije.

Z vami bodo sodelavke Andragoškega centra Slovenije, in sicer *mag. Tanja Možina*, razvojna sodelavka Andragoškega centra Slovenije ter vodja nacionalnega projekta Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje – POKI, v katerem je od leta 1999 sodelovalo 54 izobraževalnih organizacij za odrasle, *Sonja Klemenčič*, univ. dipl. pedagoginja in profesorica slovenskega jezika, vodja tematskega področja Razvoj kakovosti v izobraževanju odraslih, in *Milena Zorić*, univ. dipl. pedagoginja ter strokovna sodelavka na tem področju.

Usposabljanje teče v obliki učnih delavnic in predavanj (dvakrat po 8 ur) in samostojnega dela udeležencev (16 ur), ko s pomočjo predavateljic izdelajo poročilo o kakovosti in akcijski načrt vpeljevanja izboljšav kakovosti v delo z odraslimi.

Ob koncu boste prejeli potrdilo Andragoškega centra Slovenije o uspešno opravljenem usposabljanju. Kot uveljavljen izvajalec programov strokovnega spopolnjevanja izobraževalcev odraslih bomo udeležencem zagotovili pridobitev točk v postopku verifikacije programov na Ministrstvu za šolstvo in šport.

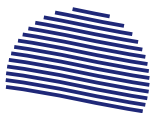
Za udeležence iz **organizacij, vključenih v Program 10.000+**, je izobraževanje **brezplačno**, za druge pa znaša **kotizacija** brez DDV **63.000 SIT** (262,89 € + 20 % DDV).

Izpolnjeno prijavnico, ki je objavljena na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/temeljno/028/>, pošljite najkasneje do **ponedeljka, 27. marca 2006**, na naslov: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, Ljubljana, ali po faksu: 01 5842 550.

Podrobnejše informacije so vam na voljo pri Zdenki Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), tel. 01 5842 571.

Vabljeni v našo družbo!

Mateja Pečar (mateja.pecar@acs.si), ACS

Andragoški center Slovenije

Vabilo na petkovo izobraževalno srečanje

Predavanje z naslovom *Poklicna izgorelost in konkurenčnost podjetja* ali kako s preventivnim izobraževanjem in delovanjem preprečiti izgorelost najboljših delavcev in povečati dohodek podjetja, ki mu bo sledil pogovor z udeleženci srečanja, bosta vodili univ. dipl. psihologinja *Andreja Pšeničny* in andragoginja doc. *dr. Dušana Findeisen* z nedavno ustanovljenega *Inštituta za razvoj človeških virov*. Inštitut je namenjen preučevanju pojavov, ki bodisi zavirajo uspešnost podjetja in zaposlenih bodisi pri vodilnih in drugih zaposlenih krepijo zavzetost za delo in/ali zadovoljstvo z delom.

Tokratno srečanje je namenjeno razmisleku o poklicni izgorelosti. Seznanili se boste z miti o izgorelosti, ki preprečujejo zgodnje prepoznavanje tega pojava. Izgorelost nima veliko opraviti s stresom, ki je le skupek zunanjih okoliščin in dogodkov, ki krajši čas bremenijo zaposlene. Izgorelost je vse kaj drugega. Zvedeli boste, da je po poročilih Urada za delo vsak drugi na odgovornem mestu zaposleni Evropejec v tej ali oni fazi izgorelosti. Če se te zelo dolgo trajajoče faze nazadnje prevesijo v adrenalno izgorelost, kar pri žrtvah še posebno v času krize povzroči čustvene, vedenjske, telesne in kognitivne spremembe, podjetje lahko izgubi svoje najboljše in najbolj produktivne, najpogosteje vodilne, delavce. Po mnenju psihologov v današnjih družbenih in ekonomskih pogojih življenja in dela izgorijo le tisti, ki so energetske najbolj opremljeni, ki nase prevzemajo največ odgovornosti in imajo navadno največ znanja.

Še več, raziskave kažejo, da je izgorelost v delovnem okolju 'nalezljiva'. Odpor do dela, cinizem, jeza v povezavi z delom, delovnimi okoliščinami in sodelavci, ki včasih (ne)prepoznavno tli v izgoreli osebi, lahko zajame ves kolektiv, če stanja izgorelosti ne prepoznamo. Delovna uspešnost vseh upade. Škoda bi bilo, da se zaradi našega neznanja to zgodi!

Srečanje, ki bo trajalo dobro uro, bo **14. aprila 2006 ob 9. uri** v sejni sobi Andragoškega centra Slovenije, Šmartinska 134 a, v Ljubljani.

Prosimo vas, da udeležbo na srečanju **potrdite najkasneje do srede, 12. aprila 2006**, Zdenki Birman Forjanič (tel. 01 5842 571, lahko tudi po faksu 01 5842 550).

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

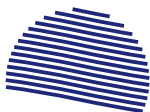
POSVETI, KONFERENCE

2006 Annual Conference in the 15th
Anniversary Year of EDEN
(Letna konferenca ob 15-letnici EDEN)

E-Competences for Life, Employment and Innovation (E-kompetence za življenje, zaposlitev in inovacije)

Dunaj, Avstrija, 14. do 17. junij 2006

Več informacij o konferenci dobite na naslovu: EDEN Secretariat, c/o Budapest University of Technology and Economics, H-1111 Budapest, Egrý J. u. 1., Hungary (tel.: + 36 1 463 1628, faks: + 36 1 463 1858, e-naslov: secretariat@eden-online.org) ter na spletni strani <http://www.eden-online.org/eden.php>.

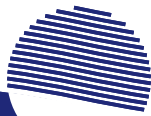

ICEL 2006

International Conference on e-Learning (Mednarodna konferenca o e-izobraževanju)

Montreal, Kanada, 22. in 23. junij 2006

Za podrobnejše informacije o mednarodni konferenci lahko pišete na naslov: hazel@academic-conferences.org ali pa si oglejte spletno stran: <http://www.academic-conferences.org/icel/icel2006/icel06-home.htm>.

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Bralcem Novičk sporočamo, da bo knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek od 10. - 12. ure ter v ponedeljek in četrtek od 14. - 16. ure. Vabljeni!

HANUSHEK, Eric Alan, 1943-

Economic outcomes and school quality / Eric A. Hanushek. - Paris : International Institute for Educational Planning = IIEP ; Brussels : International Academy of Education = IAE, 2005. - 26 str. : graf. prikazi ; 21 cm. - (Education policy series ; 4). Dostopno tudi na: http://www.unesco.org/iiep/PDF/Hanushek_web.pdf?class.

KUCLER, Slavica Borka

Dobitniki priznanj Andragoškega centra Slovenije za leto 2005 (Videoposnetek) / scenarij, režija: Slavica Borka Kucler, Petra Javrh ; kamera: Dalibor Tošič, Tilen Žemva ; montaža Boštjan Abram. - Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2005 ((S.I.) : Inštitut in akademija za multimedije). - 1 video DVD (40 min) : barve, zvok

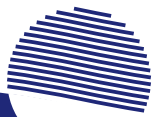
ONLINE education using learning objects / edited by Rory McGreal. - Abingdon ; New York : RoutledgeFalmer, 2004. - XXV, 361 str. : ilustr. ; 25 cm. - (Open and flexible learning series)

PAGE, Alison, 1961-

E-learning : a workbook for adult and community learning / Alison Page and Kevin Donovan. - Leicester : National Institute of Adult Continuing Education = NIACE, cop. 2005. - VIII, 36 str. : ilustr. ; 30 cm

POROČILO o izobraževanju odraslih s posebnimi potrebami na področju zviševanja ravni pismenosti / Lidija Kastelic ... (et al.). - Ljubljana : Andragoški center Republike Slovenije, 2005. - 65 f. ; 30 cm

Peter Monetti (knjiznica@acs.si), ACS

Programoteka

javnoveljavni izobraževalni programi za odrasle

www.acs.si/programoteka

Objavljamo javnoveljavne izobraževalne programe, ki so

* oblikovani izključno za odrasle

* na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

16. - 22. 10. 2006

Deset let za *Slovenijo*, učečo se deželo
<http://tvu.acs.si>

<http://izobrazevanje.acs.si>

IZOBRAŽEVALNA PONUDBA ACS

Objavljamo izobraževalne programe, ki jih za izobraževalce odraslih izvajamo v šolskem letu 2005/2006

- izobraževalni programi •
- strokovna, informativna in
- izobraževalna srečanja •
- aktualna izobraževanja ACS

Na vaša vprašanja odgovarjamo v Forumu na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/forum>

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH V SLOVENIJI IZVAJALCI IN PROGRAMI 2005/2006

pregled več tisoč izobraževalnih programov in številnih organizacij po vsej Sloveniji

- Na spletni strani: www.acs.si/pregled

na spletni strani www.acs.si

* za tiste, ki se želite izobraževati

* in za tiste, ki sami izobražujete

svetovalni kotiček ACS

